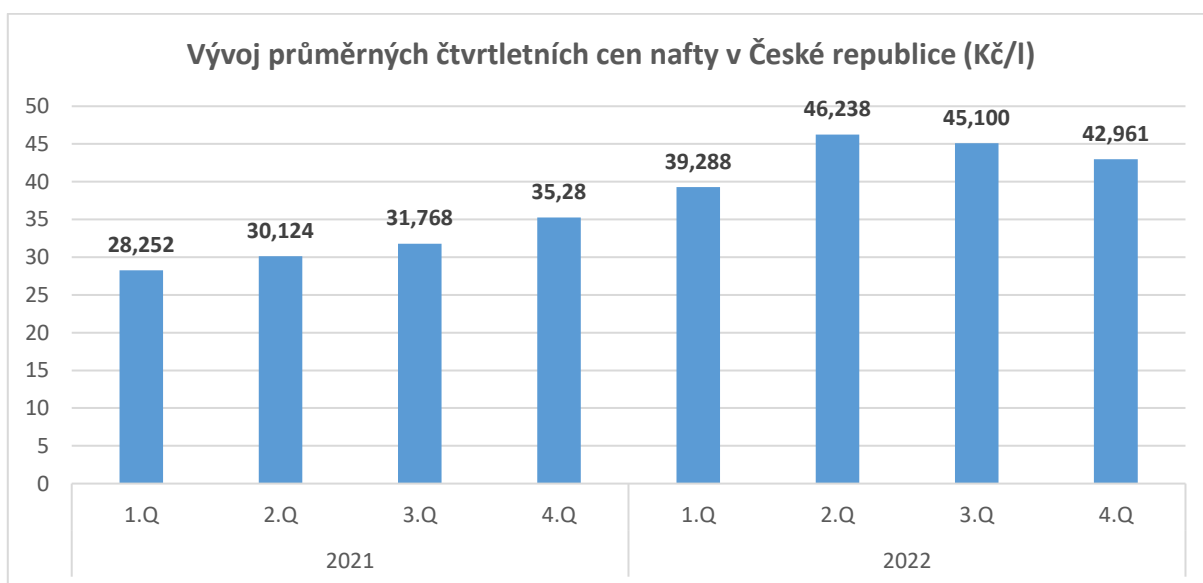

KOMENTÁŘ K NÁKLADOVÉMU INDEXU SILNIČNÍ NÁKLADNÍ DOPRAVY 4. čtvrtletí 2022

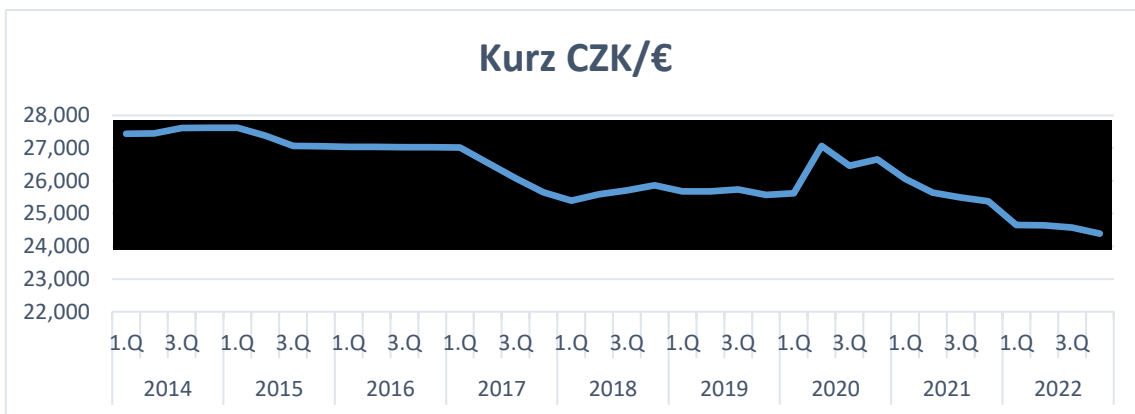
Poslední čtvrtletí roku 2022 bylo ve znamení zpomalení růstu nákladů. Pokud bereme v úvahu globální indexy za všechny námi sledované trasy, náklady silniční kamionové dopravy velmi mírně klesly ve 4. čtvrtletí 2022 oproti 3. čtvrtletí stejného roku o 0,03 %. Meziročně potom ve srovnání 4. čtvrtletí roku 2022 a 4. čtvrtletí roku 2021 o 14,12 % a ve srovnání 4. čtvrtletí roku 2022 a průměrných nákladů 2021 o 19,75 %.

Ve 4. čtvrtletí proti sobě stály 2 skupiny faktorů. Zatímco klesající ceny nafty, nulová inflace (za 4. čtvrtletí 2022) a posilující koruna vedly ke snižování nákladů, opačně působí dlouhodobé trendy zvyšování nákladů na pořízení vozidel, pneumatiky a stále rostoucí mzdy řidičů. Průměrné ceny nafty za čtvrtletí klesly ve sledovaných zemích nejvíce v České republice a Nizozemí, a to o téměř 5 %. V ostatních zemích se pokles pohybuje okolo 2-3 %.

Obr. 1: Vývoj průměrných čtvrtletních cen nafty v České republice (Kč/l), zdroj: Eurostat

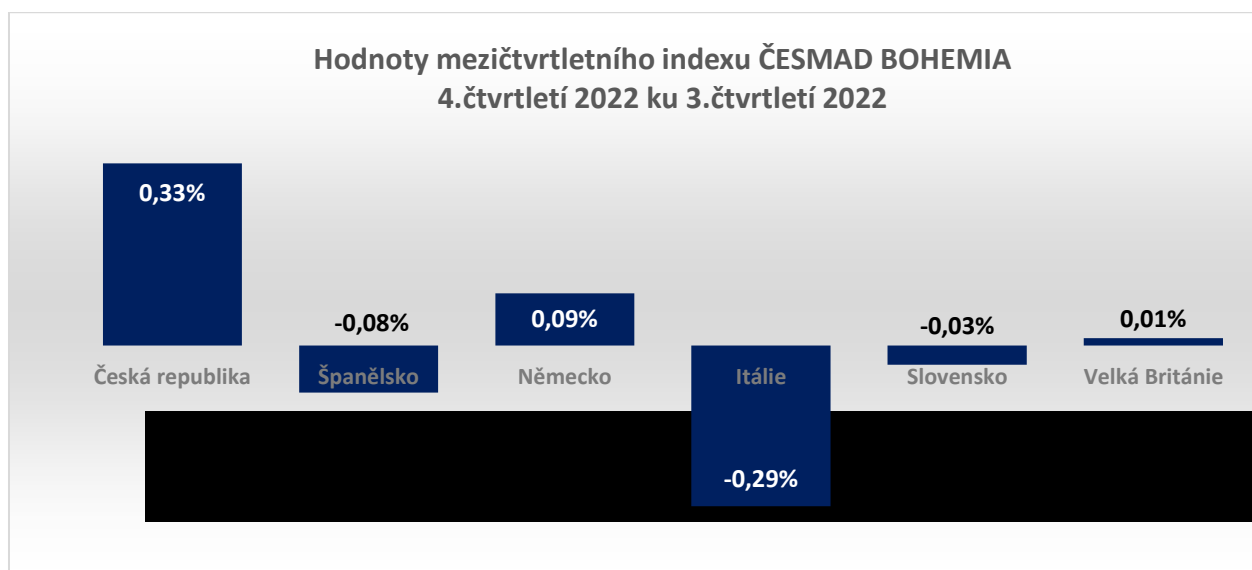
Inflace už v posledním čtvrtletí nevykázala nárůst, významným důvodem je to, že už na konci roku 2021 byla inflace na vzestupu, proto se nyní už dostala do stagnace. Silná koruna snižuje v indexu náklady na pořízené pohonné hmoty v zahraničí, zahraniční mýtné, stravné a kapesné.

Obr. 2: Vývoj kurzu české koruny vůči euru, zdroj: ČNB

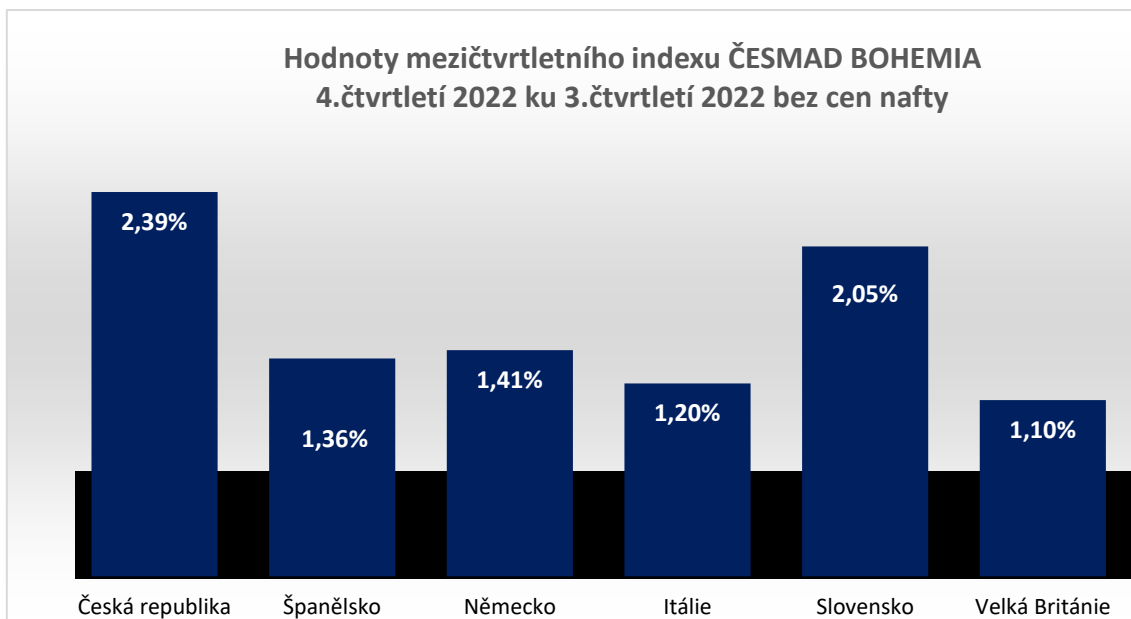
Naopak náklady na pořízení vozidla kvůli vyšším cenám pořizovaných tahačů a návěsů (meziročně o 17% a 20%) a stále vysokým úrokovým sazbám (3M PRIBOR je na úrovni 7,26%) tlačily index nahoru. K tomu se přidal také vliv zvyšujících se nákladů na mzdy a sociální odvody.

Tendence k poklesu a k růstu nákladů se v celkovém výsledku v podstatě vynuřily, což vedlo k tomu, že změna nákladů ve 4. čtvrtletí (oproti 3. čtvrtletí) byla na jednotlivých trasách blízka nule. To dokládá graf mezičtvrtletních indexů:

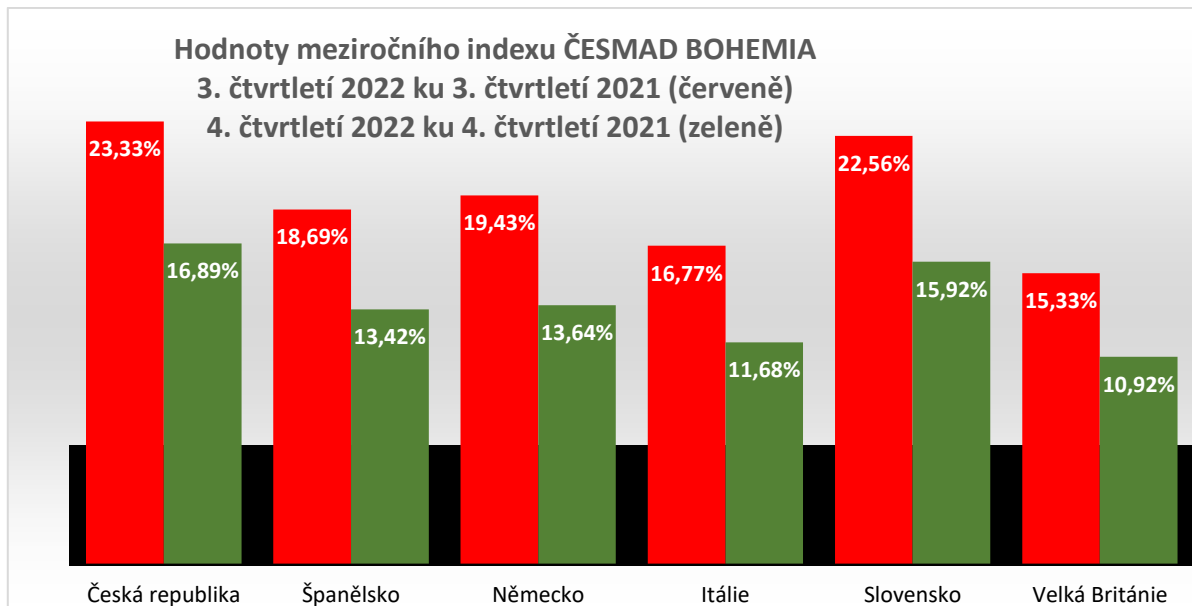
Obr. 3: Hodnoty mezičtvrtletního indexu ČESMAD BOHEMIA 4. čtvrtletí 2022 ku 3. čtvrtletí 2022, zdroj: www.indexcesmad.cz

Abychom ukázali, jak velký vliv mají na výsledné hodnoty mezičtvrtletního indexu ceny nafty, uvádíme stejný graf, kde tyto ceny nejsou zahrnuty:

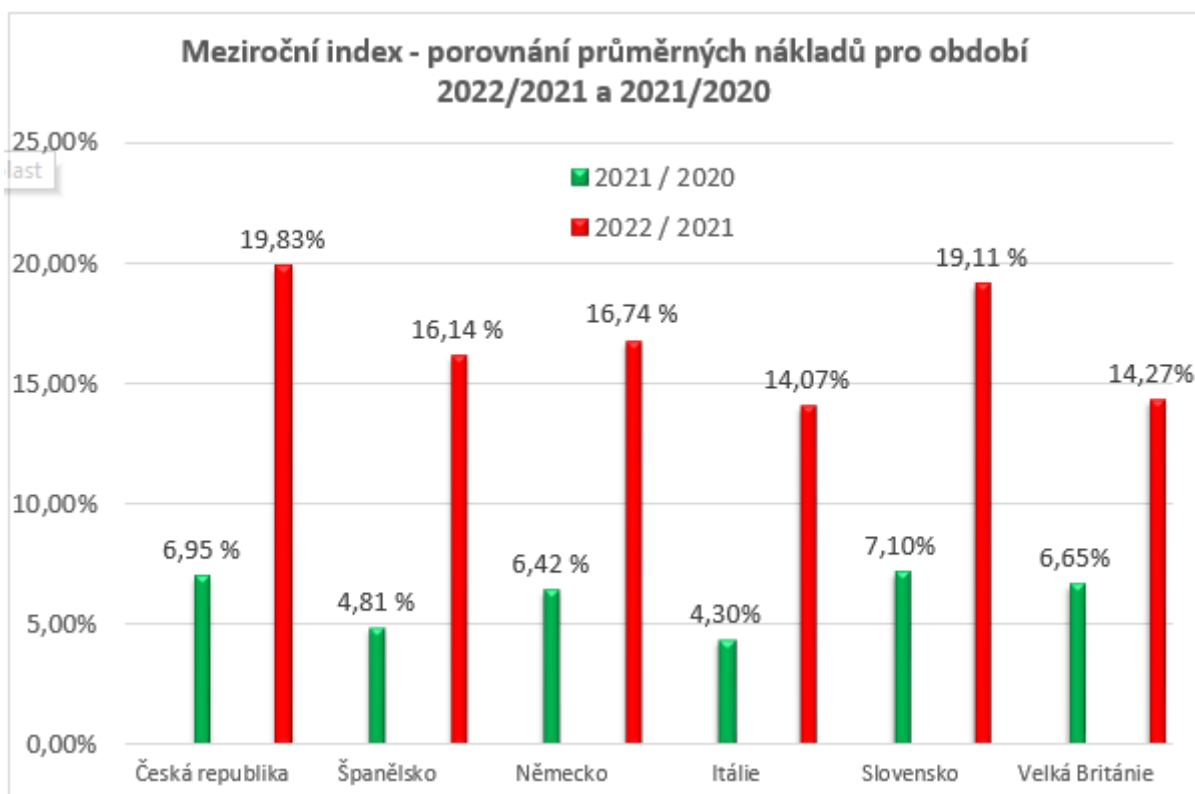
Obr. 4: Hodnoty mezičtvrtletního indexu ČESMAD BOHEMIA 4. čtvrtletí 2022 ku 3. čtvrtletí 2022 bez započítání cen nafty, zdroj: www.indexcesmad.cz

Zajímavé jsou i hodnoty meziročního indexu. Tzv. meziroční mezičtvrtletní index (tedy index, který porovnává vždy stejná čtvrtletí ve dvou po sobě jdoucích letech) pro 4. čtvrtletí 2022 oproti 3. čtvrtletí 2022 vykázal nižší hodnoty nárůstu, což je dáno tím, že náklady v tomto čtvrtletí jsou porovnávány již s vyšším základem ve 4. čtvrtletí roku 2021.

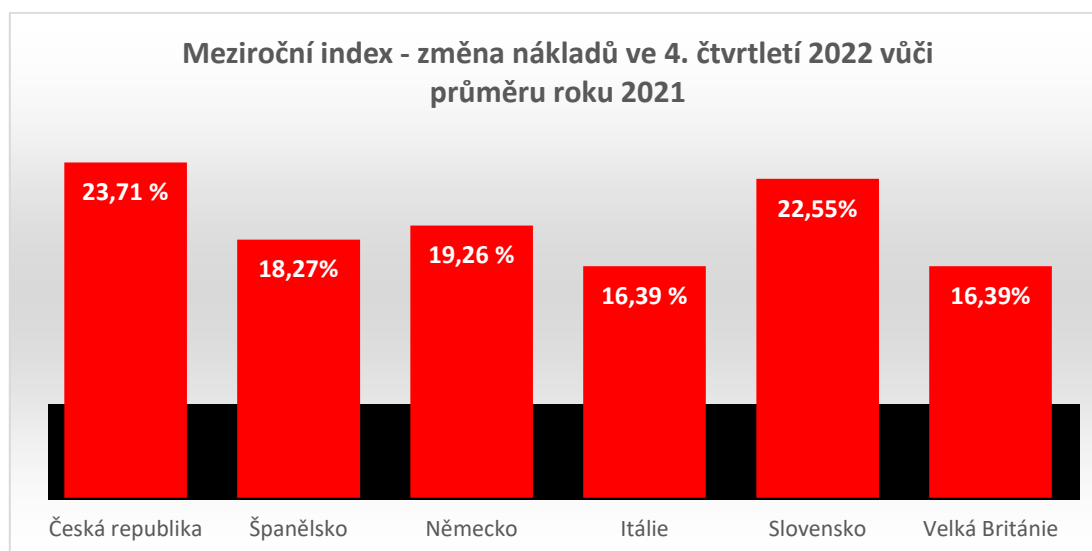
Obr. 5: Hodnoty meziročního indexu ČESMAD BOHEMIA 3. čtvrtletí 2022 ku 3. čtvrtletí 2021 a 4. čtvrtletí 2022 ku 4. čtvrtletí 2021, zdroj: www.indexcesmad.cz

A vzhledem k tomu, že již máme kompletní hodnoty roku 2022, na závěr uvádíme ještě meziroční index průměrných nákladů v letech 2022 a 2021. Pro srovnání v témže grafu jsou i hodnoty stejného indexu pro roky 2021 a 2020, kde je vidět, jak v roce 2022 náklady rapidně vzrostly.

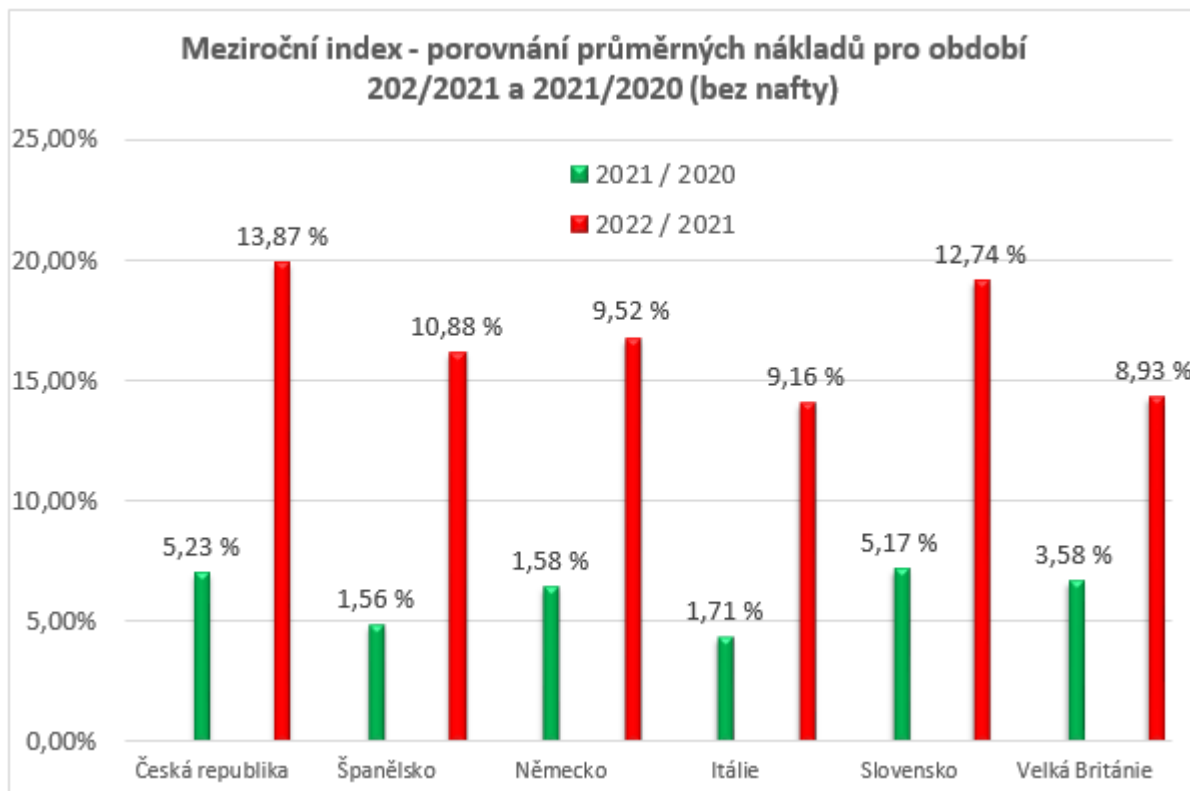
Obr. 6: Meziroční index - porovnání průměrných nákladů pro období 2022/2021 a 2021/2020, zdroj: www.indexcesmad.cz

Tento index ještě doplňujeme hodnotami meziročního indexu, kde porovnáváme náklady ve 4. čtvrtletí 2022 a průměrné náklady v roce 2021. Změna těchto nákladů je stále velmi výrazná:

Obr. 7: Meziroční index - změna nákladů ve 4. čtvrtletí 2022 vůči průměru roku 2021, zdroj: www.indexcesmad.cz

Když se podíváme na porovnání průměrných ročních nákladů, analogické k obr. 6, pak vidíme, že bez nafty byl nárůst zbývajících položek v roce 2022 oproti roku 2021 podstatně vyšší než ve srovnání předchozích dvou let. To zcela koresponduje se zátěží, kterou do hospodaření firem vnesla extrémně vysoká inflace v loňském roce a vysoké úrokové míry. Tyto faktory, spolu se stále rostoucími náklady na mzdy, ovlivnily v delším časovém horizontu náklady dopravců bezprecedentně.

Obr. 8: Meziroční index - porovnání průměrných nákladů pro období 2022/2021 (bez nafty),
Zdroj: www.indexcesmad.cz

Index ČESMAD BOHEMIA, který je veřejně přístupný na webové stránce www.indexcesmad.cz, umožňuje uživatelům – dopravcům, ale i jejich zákazníkům, aby byl nakonfigurován tak, aby co nejvíce odpovídal konkrétní situaci. Lze jej využít v té nejobecnější formě, tj. přes všechny relace (GLOBAL), pro vozidla EURO V i EURO VI (MIX) a včetně nákladů na PHM a mýto. Lze ale také odpojit palivovou a mýtnou složku, lze vybrat jen konkrétní relaci nebo jej vztáhnout třeba jen na vozidla EURO VI (byť mýtný systém stále reportuje cca 13% výkonů realizovaných vozidly EURO V). Pak index poslouží nejprecizněji k transparentní valorizaci cen ve smlouvě mezi dopravcem a zákazníkem. Trendy ve vývoji nákladů bývají ve všech relacích obvykle dosti podobné, ale právě 3. a 4. čtvrtletí roku ukazuje, že mezi indexy pro jednotlivé relace mohou být i znatelné rozdíly. To je dobře vidět na ukázaných grafech.